

מסורת הש"ס

(א) לעיל כח. מהל'
(ב) כמובת עג. א. (לעיל א)
כח: 'ש' (ד) [לעיל א]:
(ה) 'זיל יתומה קטנה
וכ'א תמשה שנתמשה,
(ו) 'זיל אלמור, (ז) לעיל יח.
עט: (דה ח, ח) לעיל טו,
(ט) [לעיל ג.] דף ג. לט;
(י) ס"א חזיה,

תורה אור השלם

1. סוד מרע וצדקה טוב
בקש שלום ורחמים
החלים לו טו

גליון הש"ס

רש"י ד"ה קטנה שהשיאה
וכ' וקבל אביה גיטה
ובר' ע' קדושין מג ע"ב
ברש"י ד"ה היא אביה
ובמהדרין טו ע"א ברש"י
ד"ה קטנה. וע' קדושין דף
י ע"א מורה ומקבל את
מג ע"ב מורה מן המס:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קטנה וכו'
וקבל אביה גיטה. נ"ב ומה
שקשה על זה דהרי חלף
פרש"י דהיינו בקבל אביה
ובמשה האב וכו' פריש"י
היא דנקט שוב אין להאב
זכות זה אף לקבל את
גיטה ע"י הדין המפורז:
(ב) כ"א ד' ומשקבל את
גיטה הרי היא כמורה:

הגהות הגר"א

[א] בבשבה הלוי. נמחק
והן [א] בשמיות
ובירושלמי: [ב] שם וכו'
שתי נחשות. נמחק ודלוהו
דייטו קמי לקמן פסק
האב וכו' לא נחת להכי
מש"ה לא מני כפיסא ג"כ
פקחת ומרסת:

מוסף רש"י

גזירה לגזירה. הרי
לדמיין כצ"ל הש"ס אין
גזירה גזירה לגזירה. מהל'
קבל נפקא (ויקרא יח)
ושמרת את משמרת, עזר
משמרת. כלומר גזירה
למשמרת לזכות, ולא
משמרת למשמרת, שלא
יעשו גזירה לגזירה (ב"צה)
ג. מת בעלה של
גדולה. ומנאלה שקבל
ליכס. בעל הקטנה, וזוהי
זיקתה נישואי אמות
הקטנה וזאוקרתה עליו
שאין נישואי קטנה כלום,
ואם יגרשה לקטנה בגט
שוב אין יכול ליכס את
הגדולה שאחות גרושה
היא (נדח ה.). מלמד
את הקטנה שתמאן בו.
ומלאן עוקר נישואין
הראשונים ומוטר ליכס
הגדולה (שם) שמתאן לו
בעלה ומעוקר קדושה
למפרע ותעשה כל
פעילויה כאלו הן כל
זוהי, דמין [לעיל א],
נשאין על האטמה ועל המפוסה (ברכות ב.) זיקתה של (הגדולה) חמורה לאסור הקטנה עליו, שלא היו נישואים גמורים שמה ממאן, ולכן לא תולא את זו משום אמות אשה (לעיל יח.). אם מיאנה מיאנה. ומפינס הגדולה, ואם לאו תמאן. גדולה, עד שתגדיל. קטנה, ויעלו ויהיו קדושין גמורין, ותצא הליו. גדולה, משום אמות אשה (לעיל יח.).

בית שמאי פרק שלשה עשר יבמות

קמ.

עין משפט
נר מצוה

מא א ב מ"י פ"ז מהל'
יבוס הל' יג סמנ
עשין לא תושיע אהייע
סמין קנע ספקי טו:
ז יג מ"י טס הלכה די
תושיע שס ספקי ז:
יח ד מ"י פ"ז מהל' יבוס
הלכה טו סמנ עשין לא
תושיע שס סמין קנע
ספקי טו:
יט ה מ"י טס תושיע שס
ספקי יא:
כ ז מ"י פ"י מהל'
גירושין הל' טו:

תום' חד מקמאי

תניא מרדים (חכמים)
לר"א (ביבמה) (בבבמה)
שהשיאה אביה ונתגרשה
שהיא יתומה בחיי האב
והחזירה שאסורה ליכס
מפני גירושיה גירושיים
גמורים ואין חזרתה חזרה
גמורה לכאורה משמע
שמומרת לעלמא בלא
חליצה מפני שהיא ערוה
מן התורה אלא
דבירושלמי
שיתומה בחיי האב צריכה
חליצה וטעמא דמילתא
אע"פ שהיא ערוה מן
התורה אין הכל בקיאים
בחזרתה שאין חזרתה
חזרה גמורה ולפיכך
צריכה חליצה: בעא מניה
רבא מרב צרתה מהו
א"ל היא גופה גזירה ואנן
ניקום ונגזור גזירה לגזירה
הלכך צרתה או חולצת או
מתבבמת אליבא דר"א הוא
דייק וקמבעיא ליה הכי
דאילו לרבנן אם אינה
יתומה בחיי האב אפי' היא
מומרת ליכס, ואם היא
יתומה בחיי האב כיון
דהיא ערוה מן התורה
פשיטא שצרתה [צרת]
ערוה היא ואינה מתבבמת
אלא דר"א אליבא דר"א קא
מבעיא ליה והי' אלפס
שכתב (ה) לא ירדנו לסוף
דיענו וכו' (ז) והא זיקתה ב'
יבמין לרבנן היא משום
גזרת ב' יבמות הבאות
מבית אחד ומ"ש החם
דצרתה אינה מתבבמת
אע"פ דאיהי גופה גזירה
(גזירי) [ואנן ניקום ונגזור]
גזירה לגזירה והבא צרתה
מומרת דלא גזירי גזירה
לגזירה, איכא למימר האי
דגזירי גזירה לגזירה דגור
ר"א משום יתומה בחיי
האב קלישה ליה דהא
כולה לרבנן לא גזירי
[ולכן] אפי' לר"א לא גזר
בצרתה:

היא גופה גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה. פי' צנוקטרס
היא גופה גזירה משום יתומה בחיי האב ואין נראה לר"י
דהא רב אשי הוא דאמר להאי טעמא ולא רצא אלא יש לפרש היא
גופה גזירה שמה יאמרו העולם יכסם גרושת אחיו לפי שהכל בקיאים
בגירושין ואין הכל בקיאים בצורה
כדאמר רבא לעיל ולאו דוקא קאמר
גזירה לגזירה דלא שייך הכא אלא
כלומר אינה אלא איסורא דרבנן:
ויתרחק מן המיאונים. פרי"ח
צריש פירקין [לעיל קו]:
צסס גאון דאין לקדש יתומה עד
שיצאו ראייה שהיא צוגרת כדי
להתרחק מן המיאונים והא דמקיטו
לה רבנן נישואין כדאמר לקמן (דף
ק"ב): לריך לומר לדברי הגאון
דיהינו דוקא היכא שיש לחוש שלא
ינהגו זה מנהג הפקר ומיניה מהכל
אין לו ראייה אלא שלא ילמדו למאן:
אמיא

ורבי אלעזר אוסר יוכן המגרש את היתומה
והחזירה מותרת ליכס ורבי אלעזר אוסר
קטנה שהשיאה אביה ונתגרשה ביתומה
בחי האב והחזירה דרבי הכל אסורה ליכס:
גמ' אמר עיפה מאי טעמא דרבי אלעזר
הואיל ועמדה עליו שעה אחת באיסורא
אמרו ליה רבנן לעיפה אי הכי חליצה נמי
לא תיבעי וכי תימא הכי נמי והתניא משום
ר' אלעזר לא ידענא מאי טעמא אמר אביי
היינו טעמא דרבי אלעזר מספקא ליה אי
מיתה מפלת אי נישואין הראשונים מפילים
אי מיתה מפלת הא רמיא קמיה לייבוש אי
נישואין הראשונים מפילים הא עמדה עליו שעה אחת באיסור רבא אמר
לעולם פשיטא לרבי אלעזר דמיתה מפלת ומיהו הכל בקיאים בגירושין
ואין הכל בקיאים בחזרה אדרבה חזרה כיון דיתבא תותיה אית ליה קלא
מי לא עסקינן דאהדרה באורתא ושכיב בצפרא רב אשי אמר היינו טעמא
דרבי אלעזר דגזר הני משום יתומה בחיי האב והחזירה הכי נמי מסתברא
מוקתני סיפא קטנה שהשיאה אביה ונתגרשה בתי האב והחזירה
דברי הכל שאסורה ליכס האי נמי למימרא פשיטא אלא לאו הא קמ"ל
טעמא דר' אלעזר דגזר הנך משום האי שמע מינה תניא כוותיה דרב אשי
מורדים חכמים לר' אלעזר בקטנה שהשיאה אביה ונתגרשה הרי היא ביתומה
בחי האב והחזירה שאסורה ליכס מפני שגירושיה גירושין גמורין ואין חזרתה
חזרה גמורה בד"א שגירשה כשהיא קטנה והחזירה כשהיא קטנה אבל
גירשה כשהיא קטנה והחזירה כשהיא גדולה אי נמי החזירה כשהיא קטנה
וגדלה אצלו ומת או חולצת או מתייבמת משום רבי אלעזר אמרו חולצת
ולא מתייבמת בעא מיניה רבא מרב נחמן צרתה מהו אמר ליה (א) היא גופה
גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה והא תניא משום רבי אלעזר אמרו
היא וצרתה חולצת (ב) היא וצרתה סלקא דעתך אלא לאו או היא או צרתה
חולצת לאו תרוצי קמתרצת תריץ הכי היא חולצת צרתה או חולצת או
מתייבמת: ברתני' ישני אחין נישואין לשתי אחיות (ג) קטנות ומת בעלה של
אחת מהן [א] הליו תצא משום אחות אשה [ב] וכן שתי חרשות גדולה וקטנה מת
בעלה של קטנה תצא הקטנה משום אחות אשה מת בעלה של גדולה רבי
(ד) אלעזר אומר המלמדין את הקטנה שתמאן בו רבן גמליאל אומר (ה) אם מיאנה
מיאנה ואם לאו תמתין עד שתגדיל ותצא הליו משום אחות אשה רבי
יהושע אומר (ו) אי לו על אשתו אי לו על אשת אחיו מוציא את אשתו בגט
ואשת אחיו בחליצה: גמ' ומי שרי והתני בר קפרא לעולם ידבק אדם
בשלשה דברים ויתרחק משלשה דברים ידבק בשלשה דברים בחליצה
ובהבאת שלום ובהפרת נדרים ויתרחק משלשה דברים מן המיאון ומן
הפקדונות ומן הערבונות מיאון דמצוה שאני: גופא תני בר קפרא לעולם ידבק
אדם בשלשה דברים בחליצה כאבא שאול דתניא (ז) אבא שאול אומר הכונס
את יבמתו לשם נוי לשם אישות לשם דבר אחר כאילו פוגע בערוה וקרוב
בעיני להיות הולד ממזר בהבאת שלום דכתיב יבקש שלום ורדפהו
ואמר

היא גופה גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה. פי' צנוקטרס
היא גופה גזירה משום יתומה בחיי האב ואין נראה לר"י
דהא רב אשי הוא דאמר להאי טעמא ולא רצא אלא יש לפרש היא
גופה גזירה שמה יאמרו העולם יכסם גרושת אחיו לפי שהכל בקיאים
בגירושין ואין הכל בקיאים בצורה
כדאמר רבא לעיל ולאו דוקא קאמר
גזירה לגזירה דלא שייך הכא אלא
כלומר אינה אלא איסורא דרבנן:
ויתרחק מן המיאונים. פרי"ח
צריש פירקין [לעיל קו]:
צסס גאון דאין לקדש יתומה עד
שיצאו ראייה שהיא צוגרת כדי
להתרחק מן המיאונים והא דמקיטו
לה רבנן נישואין כדאמר לקמן (דף
ק"ב): לריך לומר לדברי הגאון
דיהינו דוקא היכא שיש לחוש שלא
ינהגו זה מנהג הפקר ומיניה מהכל
אין לו ראייה אלא שלא ילמדו למאן:
אמיא

(א) נראה דל"ל ורב אלפס
שכתב גם יתומה בחיי האב
לרבנן נראה או חולצת או
מתייבמת לא ירדנו לסוף
דיענו. כ"ל ועי' בעל התאור
וימנין במלכותו מה.
(ב) נראה דמסר לאן מי שחם
היבוס או דל"ל ומה דיש
להקשות לנאורה וכו'.